

NORI BERA: NOR BERE EGITURAK EUSKARAZ

R. Etxepare

0. SARRERA

Distribuzioa egiteko bitartekoen artean, eta zenbatzaile lexikoki berezietuz gainera, euskarak (1) etsenpluan bildutako egiturak ditu:

- (1) a. Nori berea da zuzenbidea
- b. Nork bere ama maite du
- c. Realeko hamaika jokalaria zelaira atera dira. Zein bere tokian jarri da/dira.

Lan honek egitura hauen propietate batzuk aztertu nahi ditu, eta distribuziozko zenbaketaren eremuan agertzen dituzten berezitasunak ikertu.

1. ARAZOAK

1.1. Zenbaketa unibertsalerako ahalmena

Nor bere egiturek problema semantiko nabarmen batzuk agertzen dituzte: lehena, nondik heldu zaien, *nor* edo *zein* bezalako izenordainei, erakusten duten zenbatasun ahalmen unibertsala. Bistan da zenbatasun ahalmen hori ez datorrela lexikotik, bestelakoetan *nor* edo *zein* izenordainek ez baitute horrelako indarrik. Har esate baterako *nor* edo *zein* erabiltzen dituzten *nor...nor.* edo *zein...zein* egiturak (ikus 2.atala):

- (2) Nor trenez , nor autobusez etorri zen

(1)eko kasuetan ez bezala, *nor*-ek eta *zein*-ek ez dute honelakoetan indar unibertsalik. *Nor*-en bikoizketa horren bitartez alde zuretik emaniko multzo bat agortu egiten da, baina *nor* bakoitzaren zenbaketa indarrak ez du multzo osoa hartzen, zati bat baizik. Honek ematen du aditzera zenbaketa indarra egitura jakin batekin lotua dela, eta ez dela *nor* edo *zein*-en zuzeneko propietate bat. Hau da, *nor* edo *zein*, oraindik behintzat zergatik ez dakigularik, zenbaketa unibertsala ahalbideratzen dute, baina ez dute berez ekartzen. Hortarako, egitura jakin batean txertatuak egon behar dute.

1.2. Zergatik *nor* eta *zein*, baina ez *zer*.

Egitura hauei begiratuta sortzen den bigarren galdera da zergatik ez den antzeko egitura bat sortzen ahal *zer* izenordainarekin¹:

- (3) a. ??Gelan sartu, dena hankaz gora zegoela ikusi, eta zer bere tokian jartzen hasi ziren
 b. * Mundu honetan zerk bere saria du

1.3. Zergatik *nor* eta *bere* elkarren ondoan

Semantikaz aparte, egitura hauen sintaxiak ere propietate bitxiak ditu. Zergatik esate baterako, *nor/zein* eta distribuzioaren banakizuna adierazten duen sintagmak elkarrekin egon behar duten. (4)ko ordenek zenbaketa distributiboa dakarte. (5)ekoez ez, eta galderazkoen gisa baizik ezin dira interpretatu (intonazio egokiarekin):

- (4) a. (Lasarteko zaldi lasterketan) Nork [bere zaldiak irabaziko duela] uste du

¹ Galdera ez da bakarrik *zer*-ekin sortzen. Beste horrenbeste galde liteke *noiz*, *non* eta gainerakoez. Balio ez zaigun sailkapen erizpide bat (eta burura berehala datorkiguna) bizidun izatearena da. Bistan da ez *zer*-ak ez *noiz* eta *non* formak ere ez direla bizidunak. *Zein* ordea ez da nahitaez biziduna, eta bizidun interpretazioa ez duenean ere honelako egituretan ager daiteke. Konpara esate baterako testuko (3a), hemen berriz emana (ia) eta (ib) *zein* izenordaina duena:

(i) a. ??Gelan sartu, dena hankaz gora zegoela ikusi eta zer bere tokian jartzen hasi ziren.
 b. Gelan sartu, bezperako jostailuak lurrean zeudela ikusi, eta zein bere tokian jartzen hasi ziren.

Bereizgarria beraz beste zerbait izan behar da.

- b. Nori [bere etxea ederrena dela] iruditzen zaio
 - c. Nori bere etxea iruditzen zaio [t ederrena dela]
- (5) a. (Lasarteko zaldi lasterketan) *Nork uste du [bere zaldiak irabaziko duela]
- b. *Nori iruditzen zaio [bere etxea ederrena dela]

Halabaina, orden hauek guziz arruntak dira, bai izen sintagmekin baita zenbatzaile distributiboekin ere:

- (6) a. Aitorrek uste du [bere zaldiak irabaziko duela]
- b. Apostu-egile bakoitzak uste du [bere zaldiak irabaziko duela]
 - c. Bakoitzari/norberari iruditzen zaio [bere etxea ederrena dela]

Nor bere egituretako ordena deribatua dela garbi ikusten da ere orden markatugabea obeditzen ez duten kasuetan:

- (7) Nor bere zoroak bizi du

Berriz ere egiturazko propietate baten aurrean gara. (7) edo (4) bezalako perpausak deribazio sintaktiko jakin bat daukate. Ageriko ordenak (absolutibo eta ergatibo segida (7)n, menpeko perpausetik erakarrirako banakizuna (4c)n) ez dagozkio azpiko ordenei. *Nor/zein* eta *bere*-sintagmak erakusten duten ondokotasun erlazioa mugimendu sintaktiko bidez eratua da.

1.4. Non dago *nor*, subjektua ez denean.

Esplikatu behar da, baita ere, zein den egitura hauen izaera ageriko subjektu bat dagoenean:

- (8) a. Nork bere lana egin du
- b. Denek, nork bere lana egin dute/*du

(8a) kasu paradigmaticoa deituko dugu. Hartan, subjektu tematiko bakarra dago, eta harek dagokion kasu ergatiboa dauka. *Nor* izenordaina, subjektu kanoniko gisa, komunztatua dago aditz laguntzailearekin. (8b)n aldiz, laguntzailearekiko komunztadura beste zenbatzaile batek egiten du, eta *nork* izenordainak zenbatzaile horrek adierazitako multzoaren elementuen gainean distribuzioa egiten du. Egiturak zenbait problema sortzen ditu analisi sintaktikorako: badira bi izen sintagma ergatibo (hori orohar ezinezkoa delarik), eta egileari dagokion erlazio tematikoa bikoiztua agertzen da (hori ere, itxuraz, ezinezkoa delarik).

Egitura ez-paradigmatiko hauetan izenordainean pertsona alternantziak gertatzen dira:

- (9) a. (Guk) nork bere herria maite dugu
 b. (Guk) nork gure herria maite dugu

Jakin nahi dugu, beraz, kasu paradigmaticoen eta ez-paradigmaticoen arteko diferentziak nola gauzatzen diren egitura sintaktikoan. Aldiberean, ize-nordainaren pertsona alternantziak inolako egitura aldaketarekin lotuak diren ala ez.

1.5. Zergatik bere

Guziz berezia dena distribuzioaren sintaxiaren aldetik, egitura hauetan distribuzioa nahi eta nahi ez izenordain baten bitartez bideratzen da, eta ize-nordain horrek posesiboa izan behar du. Gonbara hartara *nor*-dun egiturak gainerako zenbatzaile distributiboekin²:

- (10) a. Ikasle bakoitzak liburu bat/bana erosi du
 b. Ikasle bakoitzak liburu asko/hainbat/lau liburu erosi ditu
 c. Ikasle bakoitzak agindutakoa bete du
- (11) a. *Nork/zeinek liburu bat/bana erosi du
 b. *Zeinek/nork liburu asko/hainbat liburu/lau liburu erosi ditu
 c. ?Nork/zeinek agindutakoa bete du

1.6. Zein arazotaz mintzatuko garen

Lan honek ez ditu lehen atal honetan agertzen diren arazo guziak tratatzen. *Nor* eta *zein* alde batetik eta bestetik *zer* bereizten dituen arrazoiak

² Batek pentsa lezake hortik segitzen dela beste propietate hau: *nor...bere... egituretako bere hori, bakoitz...bere... sekuentzien kasuan ez bezala, nor-ekin (hau da, distribuzioaren eragilearekin) lotua egon behar duela. Hau da, (ia)n bere bakoitz-ek uztartua egon daiteke ala ez. (ib)n nor-ek uztartua egon behar du, nahitaez:*

(i) a. Ikasle bakoitza bere bizikletan ibili da (bakoitzarenean edo beste norbaitenean)
 b. Nor bere bizikletan ibili da (norberarenean bakarrik)

Baina noski, distribuzio orok banakizun bat behar badu, eta *nor*-ek ez badezake, (10)-ek erakusten duen bezala, beste zenbatzaile batzuen gainean distribuzioa egin, orduan iduri luke uztarketaren aukera baizik ez zaiola gelditzen. Batetik, esplikazio honek arazoaren funtsa argitu gabe uzten du: zergatik (10)-en gisako distribuzioa ezinezkoa den *nor...bere* egiturekin. Bestetik, behin emanek gero distribuzioa izenordainkien bitartez baizik ez daitekeela egin, argitzeko gelditzen da orindik zergatik izenordainkiak sintagma posesibo baten barnean egon behar duen.

oraindik deus gutxi esan nezake. Izenordainaren derrigorrezko agertzea ere zergatik gertatzen den eta zergatik izenordain horrek posesiboa izan behar duen, ihes egiten didan kontua da, oraingoz. Beste horrenbeste gertatzen da egitura distributibo hauek objektu edo norbanakoetara mugatzeko arrazoiez. Are gehiago esango dut, egitura hauetan indar unibertsal distributiboa nondik heldu den galderari hemen ematen zaion erantzunaren arabera, ez dago inolako arrazoirik (neri ez zait begitantzen, behintzat), *non* edo *noiz* bezalako NZ-hitzak distribuzio egitura hauetan ager ez daitezen. Honek, bistan da, gauza simple bat esan nahi du: kontu hauek arreta eta lan gehiago merezi eta behar dutela.

2. NOR BERE EGITUREN ZENBATUSUNA.

2.1. Distribuzio hertsia eta sasideistribuzioa.

Distribuzioa pluraleko denotazioa duten bi sintagmaren (edo gehiagoren) arteko menpekotasun erlazio bat da, zeinetan aurreko sintagmaren denotazio pluralaren partiketa bati menpekota den sintagma denotatzen duen multzoa edo multzoaren beste partiketa bat dagokion (ikus, besteak beste, erlazio hau xehero aztertzen duten Link, 1998; Gillon, 1984; Roberts, 1987; Landman, 1996; eta Lasersohn, 1996). Ikuspegi honek hala ere, hizkuntza naturaleko kuantifikazioan desberdinak diren gauzak biltzen ditu. Beghelli-k (1995, 163-175.orr) distribuzio hertsia eta sasideistribuzioa bereizten ditu. Bigarrena, talde bat denotatzen duten (edo denotatzen ahal duten) sintagma pluralekoei dagokien, hala nola *denak*, *guztiak*, *hiru lagun*, edo izen sintagma mugatu pluralekoak (*adiskideak*, esate baterako). Moeta honetako sintagmek distribuzio klase bat baino gehiago onartzen dute. Har esate baterako honako perpausa:

(12) Adiskideek hiru opari jaso dituzte

(12) bezalako zerbaitek hainbat irakurketa distributibo izan ditzake: (i) adiskideek guztitara hiru opari jaso dituzte, adiskideen multzoa hiru zatitan banatzen dutenak (batzuek baloia jaso dute, besteek trena eta azkenik beste batzuek bizikleta); (ii) guztitara hiru jaso dituzte, baina hiru horiek kolektiboki interpretatu behar dira (ez dute multzoa hiru zatitan banatzen); (iii) adiskideetarik bakoitzak hiru opari jaso ditu; (iv) adiskideez ari garelarik, adiskideen multzo osoa aintzat harturik, multzo horri dagokion opari kopurua hirukoa da (eman dezagun, Jonek, Mirenek eta Aitorrek jaso dituztenak, gainerako adiskideak esku-hutsik gelditu direlarik). Azken irakurketa hau

estatistikoa da, adiskide multzo horren opari tasa urtez urte neurtzen duena. Distribuzio klase honi, pluraleko sintagmen menpekotasun erlazio askotari-koak baimentzen dituenari, sasidistribuzioa deituko diogu.

Distribuzio hertsia, lexikoki distributibo izatera behartuak diren zenbatzaileei dagokien distribuzio moeta da. Sail honetan, *bakoitz* dugu:

(13) Adiskide bakoitzak hiru opari jaso ditu

(13)ko perpausean irakurketa distributiboa bakarra da, (12)ko aukera jakin bati dagokiona: zenbat adiskide hiru halako opari, eta bakoitzarentzat hiru. *Nor bere* egiturak azken sail honi dagozkiola ematen du³. Jar dezagun kontestua: elkarte batean errege bezperako opari banaketa dago. Kontuak honela joan dira:

- (14) a. Haur guztiek beren oparia jaso dute. Jonek eta Mirenek trena, Peruk eta Aitorrek baloia...
b. Haur bakoitzak bere oparia jaso du. #Jonek eta Mirenek trena, Peruk eta Aitorrek baloia...(baloi eta tren bakarraz ari garela)
c. Haur bakoitzak bere oparia jaso du. Jonek trena, Peruk baloia...

Nor... bere, bakoitz bezalakoa dela ematen du:

- (15) a. Nork bere oparia jaso du. #Jonek eta Mirenek trena, Peruk eta Aitorrek baloia... (baloi edo tren bakarraz ari garela).
b. Nork bere oparia jaso du. Jonek trena, Mirenek baloia...

Nor... bere egituren zenbaketa ahalmena, distribuzio hertsia dagokiona da, beraz.

2.2. *Nor-en* denotazioa

Argitu nahi dugun lehen kontua da nondik heldu zaien egitura hauei beren indar unibertsal distributiboa. Posibilitate bat da jakina, inondik ere ez etortzea, eta *nor-ek* berezkoa duen denotazioa izatea. Lehen begiratuan, *nor-en* alegiazko berezko indar unibertsal hori ondo uztartuko litzateke *nor/zer* formen beste interpretazio posible batekin: galderarena. (16a) interpretatzeko modu klasiko bat (16b) da (Hamblin,1979):

- (16) a. Nor joan zen festara?

³ Kasu paradigmaticoak bakarrik. Ikus bestela honakoak:

(i) Nork beren oparia jaso dute. Jonek eta Mirenek trena, Peruk eta Aitorrek baloia...

- b. X ororendako, emaidazu “x festara joan zen” formako proposizio (egiazkoen) zerrenda

Hala ere, *nor*-ek berezko indar unibertsala baldin badu, nekez esplikatu ahal izango dugu (17) bezalako zerbait (Hintikkaren etsenplu bat, Higginbotham, 93tik hartua):

- (17) Nor, esate baterako, joan zen festa horretara?

Honelakoak nekez interpreta daitezke unibertsal gisa. Beste horrenbeste gertatzen da (18) bezalakoekin, *nor* partitibo anitzeko egitura deitu izan denarekin (Haspelmath, 1997, 177-79; Liptak, 2001, 4.atala):

- (18) Ikasle asko bildu ziren hitzaldi hartarako. Nor aulkian, nor lurrean eseri ziren.

Kasu honetan, *nor* bakoitzak ezin du unibertsala izan. Aldiz, pluralitatea adierazten du. *Nor* bakoitzak lurrean eseri edo aulkian eseri zirenen kontua adierazten du. *Nor*-en adierak pluralekoa izan behar duela honakoak adierazten du:

- (19) a. Bi lagun etorri ziren. #Nor aulkian, nor lurrean eseri ziren
b. Hamar lagun etorri ziren. Nor aulkian, nor lurrean eseri ziren.

(19)k bi lagunez osaturiko multzoa aurkezten digu. *Nor*-en bidezko partiketa kasu horretan ezinezkoa da. Multzoa handiago bada (hamar lagunekoa, kasu), partiketa bideratu daiteke. Datuok interpretatzeko modu bat izan daiteke *nor*-en berezko denotazioa multzo plural batena dela, hau da elementu (bizidun) bat baino gehiagoz osaturiko multzoarena. Haren denotazioa hori bada, (19a)ren problema hauxe da: *nor* bakoitzak aurreko multzoaren azpimultzo bati erreferentzia egiten badio (ohar gaitezen bi *nor* horiek multzoa agortu egiten dutela), azpimultzo horiek ezin dutela pluralekoak izan (biko multzo batetik bakarreko bi multzo baizik ez daitezke atera) eta beraz, *nor*-en izaera anaforikoa (izaki anaforiko pluralekoek aurrekari pluralak behar dituzte, noski) ez dela asetzen.

Ildo beretik interpreta dezakegu ere honako kontrastea:

- (20) a. *Ikasle bakoitzak, nork bere lana egin du
b. Ikasle guztiek, nork bere lana egin dute
c. Denek, nork bere lana egin dute
d. Zure ikasleek, nork bere lana egin dute

(20a)k problema bat du: *bakoitz* zenbatzaileak ikasleen multzoa elementu banako hainbat azpimultzotan banatzen duela. Baina, berriz ere, *nor*-en denotazioa pluralekoa bada, azpimultzo horiek ez dezakete *nor*-en izaera ana-

forikoa ase. Gainerako zenbatzaileek, ezaguna denez, ez dute banaketarik eragiten (ez halabeharrez behintzat, eta egiten dutenean beste era batekoa da, (ikus 2.2. atala)). Hori hala izanik, *nor*-ek eskua du haien barnean komeni zaion banaketa egiteko. Honenbestez, eta abiaburu gisa, (21) onets dezakegu⁴:

(21) *Nor*-en berezko denotazioa multzo pluralarena da.

Honek ez du berez konpontzen (1) bezalako kasuetan *nor*-ek duen indar unibertsal distributiboaren auzia, baina pluraleko denotazioaren bitartez, banakizun den zerbait ematen digu. Eta honek, ikusiko dugun bezala, konponbidean jartzen gaitu.

2.3. Beghelli (95), Beghelli eta Stowell (97) eta Szabolcsiren (97) ikuspegia zenbatzaileen gauzatze sintaktikoari buruz.

Zenbatusunaren gauzatze sintaktiko tradizionala gramatika sortzailean, May-ren Zenbatzailearen Igoeraren operazioaren bitartez egin da (1985,88). Zenbatzailearen Igoera, zenbatzaile guzietan aplikatzen zaien operazio bat da, operadore-aldaki erlazio bat sortzen duena. Igoera operazioa sintaktikoki adjunkzio bat da eta ez du jomuga bereziturik (hau da, zenbatzaileek ez dute izendatuki aukeratzen beren igoeraren jomuga). Operazio horren kondizio bakarra da adjunkzioa ezin zaiola argumentu bati aplikatu. Ikuspegi honek problema deskriptibo handiak sortzen ditu, asumitzen baitu edozein subjektu/objektu zenbatzaile parek besarkadura anbiguotasunak sortaraz ditzakeela,

⁴ (21) bat dator Hagstrom-ek hainbat hizkuntzetan aurkitzen diren NZ-hitz hutsetarako proposatzen duen interpretazioarekin (1998). Jakina da hizkuntza askotan NZ hitzek berez izenordain zehaztugabe gisa jokatzeko dutela, galdera balioa edo balio kuantifikazional desberdinak egitura jakin batean nahiz morfema berezien laguntzaz eskuratzen dituztelarik. Tipologikoki, euskarak badu hizkuntza horien eitea. Har esate baterako, galderak, izenordain mugagabeak eta polaritadedun elementuak (i). Guztiak ere NZ+beste morfema batez eraturiko hitz konplexuak dira (ken galderak, morfema ageriko bat baino, egitura edo leku jakin bat galdetzen dutenak):

Galdera esistentziala Polaritadeduna

(i) nor nor+bait i-nor

Hagstrom-ek arrazoin badu esatean galdera indarra berez nz-formari atxekitako morfema isil nahiz ageriko baten bitartez ezartzen dela, paradigmatoa honela gelditzen zaigu:

(ii) nor+G nor+bait i-nor

Aldi berean, elementu horietako bakoitzak bere interpretazio propio eta beregainekoa baldin badu, nz-hitz hutsari berea aurkitu behar diogu. Horretara dator (21) eta Hagstrom-en antzeko proposamena. Egitura partitiboetan, *nor*-en oinarritzko denotazioa agerian gelditzen da.

eta ez da hala (Beghelli, 1995). Adibide gisa, eman ditzagun ingelesezko honako adibideak (Szabolcsi, 1997tik egokitua):

- (22) a. Someone likes everyone
norbaitek maite-du mundu guztia
b. Someone likes few people
norbaitek maite-du jende gutxi

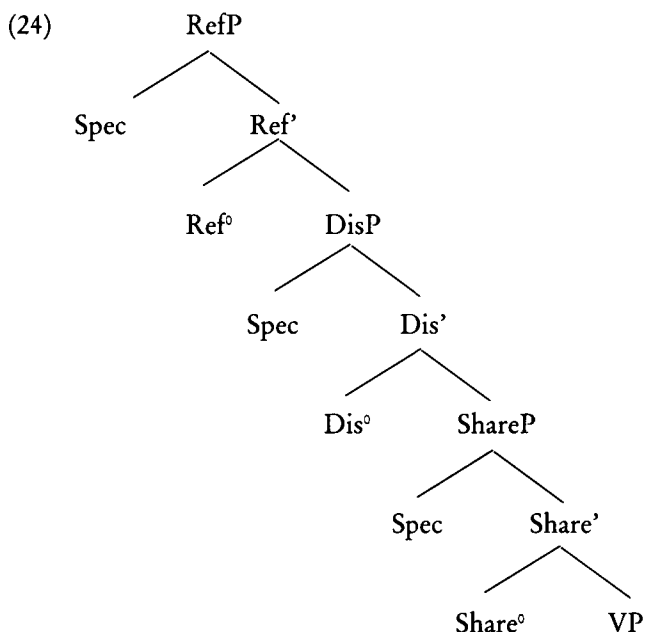
(22a)-n, perpausa bi eratara uler daiteke: norbaitek (*someone*) mundu guztiaren (*everyone*) gaineko itzala edo besarkadura duelarik, bada norbait mundu guztia maite duena. Mundu guztia zenbatzaileak *norbait* zenbatzailearen gaineko itzala ukan dezake hala ere, eta horrela, (22a)-k badu bigarren interpretazio bat: mundu guztiak dauka maite duen norbait. (17a)-k ez bezala, (22b)-k ez du bitariko interpretaziorik. Bertan, zenbatzaileen segidak berak finkatzen du interpretazioa. Honela, (22b)-k bakarrik norbaitek (*someone*) jende gutxi (*few people*) maite duela esan nahi du. (22b)ren problema, hala ere, ez dagokio *jende gutxi* bezalako zenbatzaile baten izaera lexikoari. Izan ere, zenbatzaile horrek norbaiten gaineko itzala ere izan dezake, segida beste bat bada:

- (23) Few people likes someone
jende gutxik maite-du norbait

Kontua da zergatik (16a)ko bitariko interpretazioa zenbatzaile jakin batzuekin bakarrik gertatzen den, eta ez guztiekin. Mayren teorian, ez dago modurik zenbatzaile batzuen eta besteen artean diferentziarik egiteko: denak baitaude igoera operazioaren menpe. Berez, honek erakutsian uzten duena da zenbatzaile nozioa, eta harekin batera zenbatzaile kategoria ere, ez dela zenbatzaileen sintaxia tratatzeko gai egokia. Ez dago zenbatzaileen tratamendu oro hartzailerik sintaxian⁵. Zenbatzaile kategoriak, beraz, ez du inolako status berezirik sintaxian (ikusmolde honen laburpen gisa, Szabolcsi, 2001). (22)-(23)koa, jakina, etsenplu bat besterik ez da. Problemaren ikuspegi enpiriko zabal baterako, jo bedi Beghellira (1995).

Beghelli eta gainerakoen ikuspegiari, zenbatzaileak ez dira fenomeno bakun bat. Zenbatasun klase desberdinek agerpen berezitua dute perpaus egiturari (buru morfosintaktiko gisa), eta zenbatzaile klase desberdinek lotura morfologikoa dute agerpen toki hauekin. Beghelli eta Stowell-ek (1994, 1997) lau proiektzio desberdin bereizten dituzte funtzio semantiko desberdinak dituztenak:

⁵ Ideia ez da berria: Hornstein-ek (1984) eta Aoun eta Hornstein-ek (1985) antzeko bidetik jo zuten.

RefP-ek (Erreferentzia Sintagma) besarkadurarik zabalena duten izen propio, sintagma mugatu nahiz mugagabe espezifikoak hartzen ditu. Haiekin batera, baita erreferentzia kolektiboa edo taldekoa duten zenbatzaileak, espezifikoki ulertzen direnean (*guzti-D*, *den-D*). DisP delakoak (Sintagma Distributiboak) zenbatzaile distributiboak hartzen ditu. ShareP-ek (Banaketa Sintagma-k) banaketa eventuan distributiboen azpiko besarkadura hartzen duten sintagma mugagabe edo kolektiboak hartzen ditu. Gainerako zenbatzaileak, predikatuaren gaineko zenbaketa hutsa egiten dutenak, Aditz Sintagmaren barnean interpretatzen dira⁶. (24)ko perpaus egiturari Komuntzadura Sintagma eta Ezeztapen Sintagma gehitu behar zaizkio. (24)ko perpaus egiturak zenbatzaileen arteko eragiketak mugatzen ditu, beste zernahi sintagmen elkarrekiko ordenak mugatzen dituen bezalaxe. (24k) leku

⁶ Szabolcsi-rentzat (1997) badira bi zenbatzaile talde haundi: Diskurtsuaren Errepresentazioaren Teoriaren arabera diskurtsuan erreferente bat ezartzen dutenak edo behar dutenak, eta halakorik ezartzeko gai ez direnak (kardinalak eta *x baino gehiago/gutxiago* bezalako konparatzaileak). DET-n ez bezala, ordea, Szabolcsirentzat zenbatzaile distributiboek diskurtsu mailako erreferenteak sortzen dituzte, *guzti-D* edo *den-D* talde zenbatzaileena ez bezalako: azken hauek talde erreferentzia ezartzen dute; *bakoitz* bezalako distributiboek aldiz multzo erreferentzia ezartzen dute, propietate desberdinekin. Ikus Szabolcsi, 1997, 131-137. orr.

jakin bat paratzen du zenbatzaile bakoitzarentzat, eta leku horrek agintzen eta mugatzen ditu zenbatzailearen itzal edo besarkadura posible guzttak. Itzul gaitzen esate baterako (22)-(23)ko kontrasteetara. Lehenik, kontsidera dezagun (22a)ren interpretazio arruntena: *norbaitek mundu guztia*-ren gaineko besarkadura du perpaus egitura gorago egotea egokitu zaiolako: batetik, subjektua da, eta horrenbestez haren azkenburuko posizioa subjektuaren Komunztadura Sintagma da (Chomsky, 1993). Aldi berean, espezifiko gisa interpreta daiteke (Enç-en zentzuan, 1991), eta orduan Erreferentzia Sintagma da haren kokagunea. Bi kasuetan, *mundu guztia* zenbatzaile distributiboaren gaineko itzala du, honen tokia Distribuzio Sintagma baita, Erreferentzia Sintagmaren nahiz Komunztadura sintagmaren mendean dagoena. Nola deribatzen dugu orduan bigarren interpretazioa, zeinetan *mundu guztia* (*everyone*) zenbatzaileak *norbait* (*someone*) zenbatzailearen gaineko itzala duen? Horretarako, asumitu behar dugu A-mugimenduz lekualdaturiko sintagmak beren sortze posizioan interpreta daitezkeela (ikus Hornstein, 1995, eta bertan aipaturiko lanak). Subjektuaren sortze posizioa Aditz Sintagmaren barnekoa da⁷ (Koopman eta Sportiche, 1991; Kuroda, 1988), eta toki horretan, zenbatzaile distributiboek *norbaitek*-en gaineko itzala ukan dezake. Egitura hauxe izango litzateke:

- (25) [_{KomS} (*someone*) [_{Kom} 'loves; ... [_{DS} everyone; D⁰ [_{AS} someone (loves) t_i]]]]

Posizio horretan, *norbaitek* bezalako zenbatzaile batek ez dezake interpretazio partitiborik har (interpretazio hori Erreferentzia Sintagmarekin lotua dago, ezinbestez). Predikzioa beraz, honelakoetan zenbakari huts gisa jokatu-ko duela da. Predikzioa betetzen da (ingelesaz ari gara, beti ere).

Eztabaida honetan begia euskararen gainean jarria duena ohartu bide da gauzak ez direla berdinak gure hizkuntzan. Kuantifikazioaz arduratu diren ikerlari bakanek aurkitu dutenaren arabera, euskarak elementuen azaleko ordena baliatzen du besarkadura erlazioak ezartzeko (Elordieta, 2001, 82.91.orr.; Etxeberria, 2001). Hau da, euskaraz ez dago, antza denez, sintagmen lekualdaketa desegin edo berregiten duen prozesurik ((25)koa bezalako-rik, alegia), zenbaketa-eremuan. Propietate hau ez da euskararen berezita-

⁷ Ohart, hartara, zenbatzailea eta izenak bereiz daitezkeen hizkuntzetan, zenbatzaileak aditz sintagmaren baitakoa iduri duen posizio batean ager daitezkeela (Koopman eta Sportiche, 1991):

- (56) a. Tous les enfants verront ce film
b. Les enfants; (*tous) verront; [_{AS} (tous) t_i t_j ce film]

sun bat: beste hizkuntza batzuek, hala nola xehero aztertua izan den Hungarierak (Kiss, 1995; Szabolcsi, 1996, besteak beste) propietate berberak agertzen dituzte. Hizkuntza batzuek eta besteak bereizten dituzten azpiko baldintzak zein izan daitezkeen konparazio tipologiko zabalago batek ekarriko du, baina aztertutak izan diren era honetako hizkuntzen arabera, iduri luke “diskurtsora begirako hizkuntza” (Kiss, 1995) izatearekin lotua egon litekeela. Diskurtsoari begirako hizkuntzetan, informazioaren partiketa hitzordenaren ardatza da, bestelako beharkizun morfologikoez haraindi (hala nola Kasua edo Komunztadura). Ohar gaitezen lotura ez dela berez argigarria: propietate bat egitura informazionalaz mintzo zaigu; bigarrena zenbatzaileen indar kuantifikazionalaz. Kontua da Hungariera bezalako hizkuntzetan, informazioarekin loturiko proiektzio sintaktikoak zenbatasunaren adierazpenarekin ere loturik daudela. Antza denez, ingelesez gehienbat izaera abstraktua duen (hau da, fonologikoki gauzaturik egon ez daitezkeen) Erreferentzia Sintagma, Topikoari dagokio Hungarieraz. Eta banakizuna adierazten duen proiektzio sintaktikoa fokoari⁸⁻⁹ (Szabolcsi, 1997). Hungarieraren galbahetik pasata, Beghelli eta Stowell-en sistema honela gelditzen da¹⁰:

- (26) Topikoa=RefP
 QP=DistrP
 FocusP=ShareP

Hau da, Erreferentzia Sintagma deitu proiektzioari (erreferentzialki ulertzen diren sintagmak biltzen dituen proiektzio sintaktikoari), Hungarieraz

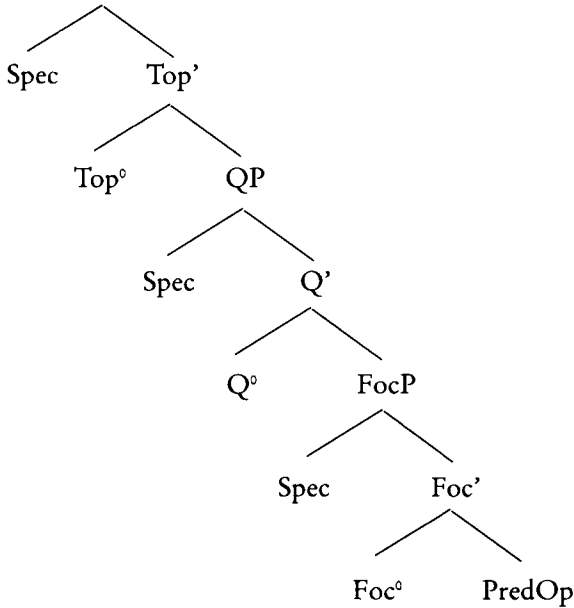
⁸ Share P eta Foko Sintagmaren arteko lotura ez da erabatekoa Hungarieraz: sintagma mugagabeei dagokie bakarrik. Hungarieratik Euskarara jauzi egiteko orduan kontutan izan behar dena, bistan da.

⁹ Banaketa eragiten duten zenbatzaileak sintaxian azaleko posizio jakin bat edukitzea propietate informazionalen eta kuantifikazionalen arteko ausazko lotura honetatik kanpo dago. Kuantifikazioari zuzenki lotutako posizio sintaktiko honek bermatzen du hein handi batean Beghelli eta gainerakoen hipotesia.

¹⁰ Topikoen eta erreferentzia sintagmaren arteko lotura ez da mirestekoa (non “erreferentzia” diskurtsoan aurrez ezagutu edo aipaturiko zerbaiten erreferentzia den). Misterioitsuago da, ezpairik gabe, banakizunaren eta fokoaren arteko lotura. Zenbatzaileen egungo tratamendu logikoan ez da arrazoirik banakizunek berezko lekua izan dezaten sintaxian, baldin eta sintaxi eta semantikaren arteko erlazioa zuzena bada. Zenbaketak bi eremu edo barruti zabaltzen ditu: bata zenbatzailearen errestrizioarena; bigarrena, haren besarkadura gunearena. Baina besarkadura gunea, zenbatzaile “gotorraren” (strong) errestrizio sintaktikoa ez den guzua da, berez. Zergatik fokoa orduan? Ematen du banaketa erlazioetan banakizuna bereizi behar dugula besarkadura gunea bakartzat, eta horretarako fokoaz baliatzen garela (Herburger, 2000). Kontua da zergatik behar dugun bereizketa hori egin.

topiko sintaktikoak biltzen dituen proiektzioa dagokio, eta banakizunak hartzen dituen kategoriari, fokalizaturiko sintagmak hartzen dituenena. Perpaus egitura, Hungarieraz, honela gelditzen da (Szabolcsi, 1997):

(27) TopicP

Euskara, Hungariera bezala, diskurtsoari begirako hizkuntza delarik, galde egin genezake zenbatusunaren eremua zenbateraino uztartua den informazioaren partiketakarekin. Ikusiko dugun bezala, bada hein bateko lotura.

Ohar gaitzen oraindik ez dugula esplikatu nola lortzen duen *nor* bezalako zerbaitek bere indar unibertsal distributiboa. Aurreko ikuspegiak hala ere, bide ematen digu horretarako. Ez da behar *nor*-ek berezko indar unibertsala izatea: aski da indar hori duen proiektzio morfosintaktikoari lotua egotea, zenbatzaile horren errestrikzioa osatuz. Hau da, distribuzio buruak zenbaketa ahalmena baldin badu, *nor* bezalako zerbaitek, bere denotazioaren bitartez (multzo denotazioa, lehen esan dugunez) zenbatzaile buruaren eremua (*domain*) osatuko du.

3. *Nor bere* egituren sintaxia: lehen hurbilketa

3.1. *Nor bere* tokian

Nor-en denotazioa pluralekoa bada, multzo plural horrek DisPren espezifikatzailean distribuzioa derrigortu dezake. Beraz, indar unibertsal distributiboa, perpaus egituren leku jakin batean egotetik datorkio:

(28) [_{DistP} Nor Dis° [_{ShP} [_{DP} bere ama] Sh° ...]]

Nor-ek zenbatzaile unibertsal distributiboaren errestrikzioa edo eremua osatzen du. Ohar gaitezen sistema honetan ez dagoela deus ere *nor*-entzat berezko indar unibertsala galdetzen duenik: *nor* beste posizio batekin asoziatua badago, bestelako zebaketa indar bat eduki dezake. Horixe gertatzen da *nor...nor...* egituretan.

3.2. *Bere bere* tokian

Nor DisP-ren espezifikatzailea bada eta DisP-ren buruak ShP bat galdetzen badu, *bere*-ren tokia zein den ez da zail igartzen. Kontua da, Hungarierari begiratuaz ondorioztatu duguna kontutan hartuaz batez ere, ShP hori perpaus egituren gauzaturiko beste tasunen batekin lotua dagoen ala ez. Hungarieraz banakizunak Foko Sintagmara mugitzen dira. Euskaraz ere *nor bere* egituretan fokoari dagozkion propietateak nabarmentzen dira. Batetik, enfasiarekin loturiko perpaus arteko ezkerretzeak:

(29) [Nork_i Dis° [_{XP} [bere_i zaldiak]_j; X° [uste zuen [_{KonpS} t_j irabaziko zuela]]]

Bestetik, pied-piping-a edo garraioa (Ortiz de Urbina, 1990; Etxepare eta Ortiz de Urbina, 1999):

(30) a. Nork [bere zaldiak irabaziko zuela]_i esan dit [t_i entzun duela]
b. Nork [[bere zaldiak irabaziko zuela] entzun duela]_i esan dit t_j]

(31) a. Nork [bere ugazabak agintzen duenean]_i esan du [t_i joango dela]
b. Nork [[bere ugazabak agintzen duenean] joango dela] esan du

Eman dezagun beraz DisP-ak foko proiektzio bat galdatzen duela:

(32) [_{DistS} Nor Dist° [_{FS} [_{YP} bere...] F° [...]]]

3.3. Alderantzizko besarkadura efektuak

Ettxeberriak (2001) erakutsi du (ikus baita ere Elordieta, 2001, 82-93.orr.) euskaraz, hungarieraz bezala, “alderantzizko besarkadura” efektuak (zenbatzaileen besarkadura sintaxiak emandako ageriko ordenaz bestelakoa den kasuak) guziz bakanak direla, eta gehien bat Erreferentzia tasunekin lotuak. Kontuak ordea desberdinak dira fokoa tartean sartzen badugu. Kotsidera ditzagun honakoak:

- (33) a. Sukaldari (diferente) batek opil bakoitza egin du (S>O)
 b. Sukaldari (diferente) batek egin du opil bakoitza
 (S>O; O>S)
- (34) a. Sukaldari (diferente) batek opiletariko asko egin ditu (S>O)
 b. Sukaldari (diferente) batek egin ditu opiletariko asko
 (S>O; O>S)

(33a) aipatu generalizazioaren arabera portatzen da: sintaxi egituran gorago dagoen sintagmak beheiago dagoenaren gaineko itzala du. Interpretazioa, ezinbestean, sukaldari batek, aurretik aipatutako norbait ez dena, mahai gaineko opil bakoitza egin duela da. (33b), non subjektuak foko azentua hartzen baitu, bi eratara uler daiteke. Irakurkera bat aurrekoa bezalakoa da: sukaldari bakar batek opilak egin dituela, alegia. (33b)k hala ere, badu beste irakurkera posible bat: hartan, opil bakoitzari sukaldari diferente bat dagokio, eta sukaldariak opilekin batera aldatzen dira. (34)eko etsenpluetan ber gauza gertatzen da. Irakurkera honek ezinbestekoa du fokoa. Foko azentua edukitzea ez da, ordea, betekizun bakarra. Azpiko zenbatzaileak ere distributiboa izan behar du nahitaez:

- (35) a. Sukaldari diferente batek opil asko egin ditu
 (S>O)
 b. Sukaldari diferente batek egin ditu opil asko
 (S>O)

(33)-(34) adibideetan fokoan ez dauden zenbatzaileak distributiboak dira. (35) adibidean *asko* zenbatzailea dugu, distributiboa ez dena (partitiboki jokatzan ez denean, (34) etsenpluan bezala). Honelakoetan ez dago alderantzizko besarkadurarik. Interpretazioa beti sukaldari beraren ingurukoa da.

Antzeko etsenpluak *gutxi* zenbatzailearekin (hau ere distributiboa ez dena):

- (36) a. Bi ikaslek liburu gutxi irakurri dituzte
 (S>O)

- b. Bi ikaslek irakurri dituzte liburu gutxi
(S>O)

Gonbara (36) (37a,b) eta (38)rekin. Aldaketa bakarra fokoan ez dagoen zenbatzailea garbiki distributiboa dela da.

- (37) a. Bi ikaslek liburu bakoitza irakurri dute
(S>O)
b. Bi ikaslek irakurri dute liburu bakoitza
(S>O; O>S)
c. Bi ikaslek irakurri dituzte liburu guztiak
(S>O)
- (38) a. Ikasle gehienek liburu bakoitza irakurri dute
(S>O)
b. Ikasle gehienek irakurri dute liburu bakoitza
(S>O; O>S)

Datuotatik ateratzen den generalizazioa garbia da: alderantzizko besarkadura efektuak bi kondizioen pean agertzen dira. Batetik, zenbatzaile distributiboren bat egon behar du. Bestetik, banakizuna izango denak foko posizioan egon behar du. Foko posizioan egote hau behar beharrezkoa da sintagma bat banakizun gisa ulertua izan dadin. Generalizazio honetatik 3.2. ataleko ondorio bera ateratzen da (Euskara Hungarieraren pareko egiten duena):

- (39) Banakizun guztiak fokoak dira

4. NOR BERE EGITUREN SINTAXIAZ: LEHEN HURBILKETA ZERGATIK EZ DEN ASKI

4.1. Kasu ez-paradigmatikoak

Kasu paradigmatikoa deituko dudan honekin batera:

- (40) Nork bere ama maite du

Badira bestelako kasuak. Hauetan subjektua iduri duena eta banatzailea ez dira bat:

- (41) a. Taldeko kideok nork gure lana aurkeztu dugu
b. Taldeko kideok nork bere lana aurkeztu dugu

Nork ez da hor subjektu tematikoa. Aditz jokatuak *taldeko partaideok-*

ekin egiten du komunztadura. Izenordainak ere bai. Bigarren kasuan berriz, izenordainak *nor*-ekin egiten du komunztadura. *Nor* kenduz gero, perpausak honela gelditzen dira:

- (42) a. Gu_i , gure_i etxean bizi gara
 b. *Gu_i , bere_i etxean bizi gara

(42)k berehalako azalpena izango luke *gure etxean* perpaus nagusiari dagokion sintagma bat bada. Ez du deus ere behar sintagma gisa jokatzeko. *Bere*-k berriz, ezinbestekoa du *nor*.

(41a) eta (41b)ren artean bada beste diferentzia bat: (41a)-k objektu pluralak baimentzen ditu; (41b)-k ez.

- (43) a. Etxekook, nork gure ibilgailua dugu
 b. Etxekook, nork gure ibilgailuak ditugu
 (44) a. Etxekook, nork bere ibilgailua dugu
 b. *Etxekook, nork bere ibilgailuak ditugu

(44b)-k adierazten duena da inflexioarekin komunztadura gertatzen den kasuak ez direla distribuzio hertsia. Hau da, kasu hauetan ez da erlazio bijektiborik distribuzio giltza den multzoko elementuen eta banakizuna adierazten duen multzoko elementuen artean. (44b)-k esate baterako ametitzen du egoera bat zeinetan etxeko norbaitek, baina ez guztiek, ibilgailu bat baino gehiago duen. Distribuzio klase hau talde gisa denotatzen duten sintagmekin gertatzen den berbera da:

- (45) a. Denok gure ibilgailua dugu
 b. Denok gure ibilgailuak ditugu

Distribuzio hertsia aitazinean ez gaudela erakusten du baita ere honakoak: egitura hauek, iduri duenaren kontra, ez dute ShareP-rik (hots, banakizunak gauzatzen diren sintagma bereziturik) galdetzen. Inflexioarekin komunztadura egiten den kasuetan, perpaus arteko erlaziorik ezin daiteke osa. Konpara, hartara, (46) eta (47) :

- (46) a. ?Etxekook, nork gure ibilgailua uste dugu [t hondatu dela]
 b. *Etxekook, nork gure ibilgailuak uste dugu [t hondatu direla]
 (47) a. Etxekook, nork bere ibilgailua uste dugu [t hondatu dela]
 b. Nork bere ibilgailua uste du [t hondatu dela]

(46) eta (47)ren arteko konparaziotik ateratzen da *nor*-ekiko komunztadura erakusten duten kasuetan zinezko egitura distributibo baten aurrean (distribuzio hertsia aurrean) gaudela. Beste kasuak, inflexioarekin

komunztadura egiten dutenak, sasidistribuzioari dagozkio, eta ez dute banakizunentzako proiektzio sintaktiko bereziturik galdetzen. (47)k aditzera ematen du gainera, kasu paradigmaticoa eta komunztadurarik egiten ez duen kasu ez-paradigmatikoa finean gauza bera direla. Diferentzia da (47a)n ez bezala, (47b)n, distribuzioa ahalbideratzen duen *nor*-ek rol tematiko jakin bat hartzen duela, eta subjektuari dagokion igoera sintaktikoa pairatzen duela. Honek ondorio inportanteak ditu sintaxizko hainbat punturako, oraingoan alde batera utziko ditugunak.

4.2. *Nor*-en generazio lekua

Badira arrazoiak pentsatzeko (46) eta (47)ko kasuen barneko sintaxia desberdina dela. Har esate baterako koordinazioa¹¹:

- (48) a. Hemen, nork bere ideiak ditugu
b. Hemen nork gure ideiak ditugu
- (49) a. *Hemen, nork bere proiektuak eta bere ideiak ditugu
b. Hemen nork gure proiektuak eta gure ideiak ditugu
- (50) Hemen nork bere/gure proiektuak eta ideiak ditugu

Koordinazioaren arabera beraz, *bere ideiak* hurrenkera (inflexioari ez dagokion pertsonen kasuaz ari gara) ez dagokio osagai bati. Bestelako egitura paraleloetan gauza bera ikusten da:

- (51) a. Gu, nor gure etxean baino hobe gure lantokian
b. *Gu, nor bere etxean baino hobe bere lantokian
- (52) a. Gu, nor gure lantokian bezain pozik gure etxean
b. *Gu, nor bere lantokian bezain pozik bere etxean
- (53) a. Etxea, nork gure gustokoa bezain gure tankerakoa dugu
b. *Etxea, nork bere gustokoa bezain bere tankerakoa dugu

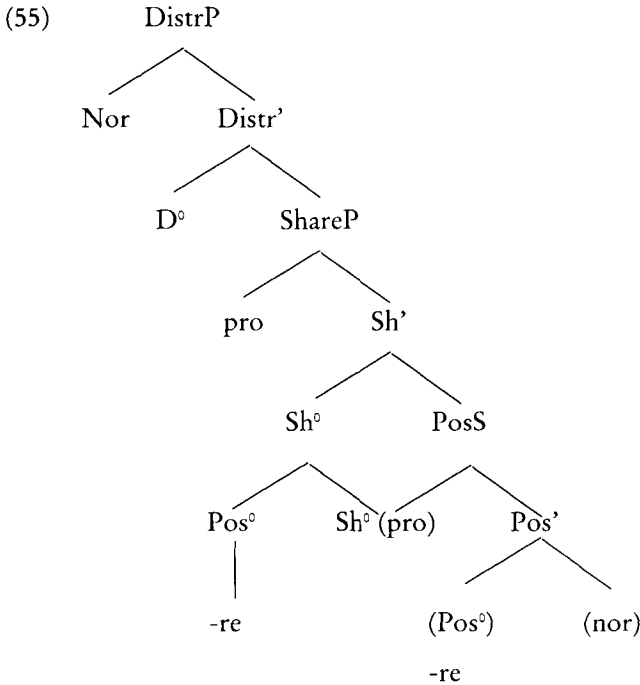
¹¹ Antzera gertatzen da *norbera* erabiltzen dutenekin (eskerrak Koldo Garai jaunari Bermeoko beheko datuak emateagatik). *Nor...bere* egituren eta *norbera* formen arteko konparazio sintaktikoa interes handikoa da, ezpairik gabe, eta etorkizunean egin beharreko lanen artean daukat.

- (i) a. *Hemen noperak beran ideiak eta beran proiektuak ditugu
b. Hemen noperak geure ideiak eta geure proiektuak ditugu
c. Hemen noperak beran/geure ideiak eta proiektuak ditugu

Egitura paraleloez aparte, badira bestelako kasuak gauza bera agertzen dutenak:

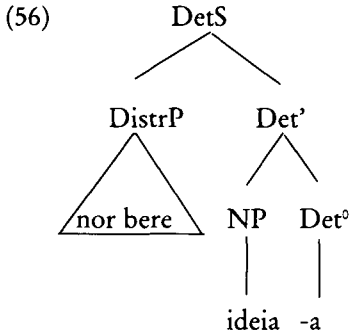
- (54) a. ?Taldekook, nork kritikaturako gure lana berregin dugu
 b. *Taldekook, nork kritikaturako bere lana berregin dugu

Zein egitura emango diegu *nor bere* kasu hauei? [[Nor bere] IS] egitura esplikatuko dut proposatuaz erlazio posesiboa *nor* eta izenordain isil baten artekoa dela (*nor* predikatu izan daiteke). Izenordain isil honek aldaki edo variable lanak egiten ditu. Posesio eventua Sintagma posesibo baten bitartez adieraziko dut. Posesio Sintagma horren gainetik ohiko Share Phrase eta DistrP daude:

Asumituko dut arrazoi morfofonologikoengatik *pro-re* hurrenkera *bere* gisa gauzatzen dela.

Egitura hau DetS-ri lotzen zaio:

Nola interpretatzen dudan egitura hau: Erlazio posesiboak *pro* izenordainki baten eta *nor* predikatu baten arteko asoziazioa adierazten du. Zer dira elementu hauek? *Nor* elementu anaforiko bat da, subjektu aitzindariaren denotazioa distribuzioaren errestrikziora ekartzen duena. *Pro*, berriz, *nor* horren elementuei asoziatutako funtzio variable bat (erantzun funtzionaletan edo zerrenda galderetan aurkitzen dugun berbera (Chierchia,1993; Hornstein,1995). *Nor bere*-ren barneko kuantifikazioa beraz, funtzioen gainekoa da. *Nor bere* egitura osoaren denotazioa lambda abstraktu batena da:

(57) $\lambda f [\forall(x), x_{\text{atom}} \in \text{SUBJEKTU}(X), x \text{ f-ri asoziatua dago}]$

“x bakoitzeko , x subjektuaren denotazioaren elementu bat, x-ri asoziatuta dauden funtzioen multzoa”

Lambda-abstraktu hau *ideia*-rekin (edo zernahi *X'*-rekin) konbinatzen da, x edo *nor* bakoitzarekin asoziatutako *ideia* emanez¹².

Nor gure formak berriz, lehen pertsonako komunztadurarekin batera baizik ezin ager daitezkeenak, beste egitura bat dute. *Nork* sintagma posesibotik kanpora generatzen da (58). Bere toki zehatza zein den sasi-distribuzioaren analisi fidagarri baten menpean dago, eta oraingoz, nere iritzian, ez dugu horrelakorik. Horretan utziko dut beraz .

(58) [nork [gure ideiak]]

¹² Hizkera batzuetan *nor... bere* egitura hauek lexikalizatu dira, eta (i) bezalako formak eman dituzte (OEHTik atareak):

- (i) a. “Bene-benetan aundia baita *nor bere* jabetasuna (Basarri)
 b. “Norbere izkuntza ez jakitea lotsagarria dogula” (B.Enbeita)
 c. “Horretan bakoitzak *norbere* taldeko eta eskolako kontuak esango dizkizu” (MEIG IX, 70)

Kasu paradigmaticoetan, asumituko dut generazio lekua (56)ko berbera dela, eta subjektuari dagokion rol tematikoa deribazioan barna eskuratzen duela (Hornstein, 1999).

BIBLIOGRAFIA

BEGHELLI, F. 1995. *The Phrase Structure of Quantifier Scopepe*. MITko doktoradutza tesia.

BEGHELLI, F. , BEN-SHALOM, D. eta SZABOLCSI, A. 1997. "Variation, Distributivity and Branching". Ikus Anna Szabolcsi (arg.).

BEGHELLI, F. eta STOWELL, T. 1997. "Distributivity and Negation: The Syntax of *Each* and *Every*". Ikus Anna Szabolcsi (arg.).

CHIERCHIA, G. 1993. "Questions with quantifiers". *Natural Language Semantics* 1 (2), 181-234.

ELORDIETA, A. 2001. *Verb Movement and Constituent Permutation in Basque*. LOT, Utrecht.

ETXEBERRIA, U. 2001. Eskuizkribua. Euskal Herriko Unibertsitatea.

HAGSTROM, P. 1998. *Decomposing Questions*. MITko doktoradutza tesia.

HASPELMATH, M. 1997. *Indefinite Pronouns*. Clarendon Press, Oxford.

HORNSTEIN, N. 1995. *Logical Form: from GB to Minimalism*. Blackwell.

HORNSTEIN, N. 1999. "On Control". *Linguistic Inquiry* 30, 69-96.

KAMP, H. eta REYLE, U. 1993. *From Discourse to Logic*. Kluwer Academic Publishers.

LAFITTE, P. 1962. *Grammaire Basque*. Elkar.

LINK, G. 1998. *Algebraic Semantics in language and Philosophy*. Lecture Notes Series 74. CSLI Publications.

LIPTAK, A. 2001. *On the Syntax of Wh-items in Hungarian*. LOT, Utrecht.

MAY, R. 1985. *Logical Form. Its Structure and Derivation*. MIT Press, Cambridge.

SZABOLCSI, A. 1997. "Strategies for Scope taking". In Anna Szabolcsi (arg).

SZABOLCSI, A. (arg.). 1997. *Ways of Scope Taking*. Kluwer Academic Publishers.

SZABOLCSI, A. 2001. "The Syntax of Scope". In Mark Baltin eta Chris Collins (arg.) *The Handbook of Syntactic Theory*, Blackwell.